

В. Л. ДЗЕНІСЕВІЧ, А. К. КОЗЕЛ

**ЭФЕКТЫЎНАСЦЬ СКРЫЖАВАННЯ КНЫРОЎ
ПАРОДЫ ГЕМПШЫР СА СВІНАМАТКАМІ
БЕЛАРУСКАЙ ЧОРНА-ПЯРЭСТАЙ ПАРОДЫ**

Свінні пароды гемпшыр у 1976 г. былі завезены на племзавод «Зарэчча» Мінскай вобл. Іх шматплоднасць была на ўзроўні 8,5—9,5 парасяці на апарос пры масе гнязда ў двухмесячным узросце 100—110 кг,

колькасці парасят на час адымання 7,0—7,8 галавы, малочнасці ма-так — 38 кг.

Згодна з [10], свінні пароды гемпшыр характарызуюцца наступны-мі паказчыкамі прадукцыйнасці: шматплоднасць — 8,8 парасяці, заха-ванасць парасят да адымання — 8 галоў, сярэднясутачны прырост жывой масы — 937 г, затраты корму на 1 кг прыросту — 2,59 кг, таўшчы-ня сала — 20 мм, плошча «мышачнага вочка» — 35 см². Апошнім часам гемпшырская парода ў ЗША выйшла на другое месца па пагалоўі і з'яўляецца лепшай у свеце па мяснасці. Паводле паведамлення часопі-са «Амерыкайскі гемпшыр» [3], больш чым на палове буйных фермаў узрост дасягнення масы 100 кг вагаецца ад 148 да 158 дзён, таўшчыня сала — ад 19 да 22 мм, плошча «мышачнага вочка» — ад 34,7 да 37,8 см².

Свінні пароды гемпшыр шырока выкарыстоўваюцца і ў еўрапейскіх краінах, дзе атрыманы аналагічныя паказчыкі прадукцыйнасці. У Ру-мыніі, напрыклад, па 10 тыс. апаросаў даследаваны рэпрадуктыўныя якасці свінаматак пароды гемпшыр. Шматплоднасць склала 9,3 гала-вы, у тым ліку жывых парасят — 7,1 галавы, а захаванасць склала 80,2% [3]. Аналагічныя вынікі па рэпрадуктыўных якасцях свінаматак пароды гемпшыр былі атрыманы ў Францыі [9], Чэхаславакіі [8], Балгарыі [6].

Характэрным з'яўляецца тое, што пры скрыжванні з кнырамі ін-шых парод гемпшырскія маткі захоўваюць нізкія рэпрадуктыўныя якасці. Так, у Канадзе ў доследзе шматплоднасць гемпшырскіх матак пры скрыжванні са свіннямі парод тэмварс, буйная чорная, беркшыр і дзюрок склала 8,5—9,7 парасяці на апарос [7]. Згодна з паведамленнем [10], у ЗША на Аклахомскай даследчай станцыі шматплоднасць гемп-шырскіх матак пры скрыжванні з кнырамі парод дзюрок, ёркшыр зні-зілася на 1,0—1,8 парасяці на апарос у параўнанні з маткамі парод ёркшыр і дзюрок. У той жа час у помесяў назіраўся гетэрозіс па хут-касці росту і выкарыстанні корму. Па якасці тушаў яны займалі пра-межкавае становішча паміж зыходнымі пародамі.

У даследаваннях [1—3] на Украіне паказана, што пры скрыжванні свінаматак буйной белай і ландраскай парод з кнырамі гемпшыр рэпрадуктыўныя якасці практычна не зніжаюцца, а адкормачныя і мясныя — узрастаюць. У помесяў на адкорме сярэднясутачныя пры-росты павышаюцца з 625—636 да 681 і 727 адпаведна пры адначасовым зніжэнні спажывання корму на 1 кг прыросту з 4,39—4,30 да 4,13—4,0 карм. адз.

Згодна з даследаваннямі [5], пры скрыжванні свінаматак бела-рускай чорна-пярэстай пароды з кнырамі пароды гемпшыр зніжаецца шматплоднасць на 1,1 парасяці на апарос, а іншыя рэпрадуктыўныя якасці застаюцца на ўзроўні паказчыкаў чыстапародных свіней бела-рускай чорна-пярэстай пароды. Па сярэднясутачных прыростах на кантрольным адкорме помесныя падсвінкі пераўзыходзяць чыстапарод-ных равеснікаў беларускай чорна-пярэстай пароды на 67 г і спажы-ваюць менш корму на 1 кг прыросту на 0,23 карм. адз. Мясныя якасці помесяў паляпшаюцца нязначна: зніжаецца таўшчыня сала на 3 мм, плошча «мышачнага вочка» ўзрастае на 1,5 см², выхад мяса павяліч-ваецца на 1,5%.

Высокая інтэнсіўнасць росту і добрая мяснасць помесяў, атрыма-ных ад скрыжвання свінаматак розных парод з кнырамі пароды гемп-шыр, ствараюць тэарэтычныя перадумовы для выкарыстання гэтых кныроў пры вывядзенні мяснога тыпу ў беларускай чорна-пярэстай пародзе.

Матэрыял і методыка даследаванняў. Навукова-гаспадарчы экспе-рымента для выкарыстання свіней пароды гемпшыр пры ўдасканалванні беларускіх чорна-пярэстых свіней праведзены на племзаводах імя Дзяржынскага Капыльскага і «Зарэчча» Смалявіцкага раёнаў Мін-

Табліца 1. Шматплоднасць свінаматак

Група	Спалучэнне ♀ × ♂	Колькасць, галоў		Колькасць парасят на 1 апарос, галоў				Захаванасць, %
		кныроў	матак	пры нараджэнні		у 2 мес		
				M+m	C+m _C	M+m	C+m _C	
I — кантрольная	БЧ×БЧ	15	88	9,99+ +0,22	20,83+ +1,57	8,46+ +0,25	26,10+ +2,06	84,47
II — доследная	БЧ×Г	4	33	9,73+ +0,41	24,16+ +2,97	7,66+ +0,37	25,38+ +3,33	78,73

З а ў ва га. Тут і далей: БЧ — беларуская чорна-пярэстая парода, Г — парода гемпшыр.

Табліца 2. Маса парасят, кг

Група	Спалучэнне ♀ × ♂	Колькасць свінаматак доследае (i)	Адно парася пры нараджэнні			Гняздо			
			n	M±m	C+m _C	21 дзень		2 мес	
						M±m	C±m _C	M±m	C±m _C
I	БЧ×БЧ	88	879	1,36+ +0,005	11,86+ +0,29	48,13+ +1,24	24,64+ +1,95	134,4+ +3,74	24,65+ +1,95
II	БЧ×Г	33	321	1,32+ +0,01*	12,32+ +0,56	51,45+ +2,48	25,91+ +3,40	134,2+ +9,89	40,6+ +5,33

* $P \leq 0,05$.

скай вобл., а таксама на Жодзінскай кантрольна-выпрабавальнай станцыі свінагадоўлі. Дослед праведзены па схеме, пададзенай у табл. 1. Пры асемянненні свінаматак карысталіся метадам ручнога спароўвання. Кармленне і гадаванне кантрольнай і эксперыментальнай групаў свіней былі аднолькавымі. Кныроў і свінаматак кармілі па нормах УІЖ. У рацыёнах выкарыстоўваліся камбікармы для свінаматак (87,2%), каранеклубняплоды (5%), аб'ёмістыя кармы (7,8%). Парасят пад свінаматкамі і пасля адымання кармілі поўнарацыённымі камбікармамі з дабаўленнем сухога малака. Шматплоднасць улічвалі па колькасці народжаных жывых парасят. Буйнаплоднасць, малочнасць свінаматак і масу парасят у 2 мес і пры забіванні вызначалі ўзважваннем, даўжыню тулава — вымяральнай стужкай, таўшчыню хрыбтовага сала — лінейкай, адкормачныя і мясныя якасці паддоследнага пагалоўя — метадам кантрольнага адкорму і забівання. Вынікі даследаванняў апрацаваны біяметрычна [4].

Вынікі і абмеркаванне. Даная нашых даследаванняў пры скрыжаванні беларускіх чорна-пярэстых свінаматак з кнырамі пароды гемпшыр пададзены ў табл. 1. З табліцы відаць, што кныры гемпшырскай пароды панізілі шматплоднасць беларускіх чорна-пярэстых свінаматак на 0,26 парасяці на апарос, колькасць парасят у двухмесячным узросце — на 0,8 парасяці, захаванасць — на 6%. Аднак гэтыя адрозненні знаходзяцца ў межах статыстычнай памылкі ($P > 0,05$). Гэтыя паказчыкі пацвярджаюцца данымі даследаванняў [5].

Раней мы канстатавалі, што помесныя падсвінкі растуць вельмі інтэнсіўна [10]. Гэтае меркаванне пацвярджаецца матэрыяламі нашых даследаванняў (табл. 2). Маса парасят як помесных, так і чыстапародных за 21 дзень і ў двухмесячным узросце была практычна аднолькавая. Аднак неабходна заўважыць, што пры нараджэнні помесныя па-

Таблица 3. Адкормачныя і забойныя якасці свіней на кантрольным адкорме

Група	Спалучэнне ♀ × ♂	Колькасць гелюў (n)	Узрост дасягнення масы 100 кг, дзён		Сярэднясутачны прырост, г		Затраты корму на 1 кг прыросту, карм. адз.		Забойны выхад (да ахаладжамат тушы), %	
			M±m	C±m _C	M+m	C+m _C	M+m	C+m _C	M±m	C±m _C
I	БЧ×БЧ	56	182,6± +0,89	2,33± +0,22	731,6± +0,72	0,73± +0,07	3,86± +0,024	4,68± +0,44	68,24± +0,88	6,78± +0,91
II	БЧ×Г	12	183,5± +2,50	4,71± +0,96	740± +4,37	2,17± +0,44	3,48± +0,049**	4,88± +1,00	67,24± +1,04	5,13± +1,1

* $P \leq 0,05$; ** $P \leq 0,001$.

расяты былі больш дробнымі, чым чыстапародныя равеснікі беларускай чорна-пярэстай пароды ($P \leq 0,05$), і даганялі апошніх у жывой масе да адымання.

Вынікі ацэнкі помеснага і чыстапароднага маладняку на кантрольным адкорме пададзены ў табл. 3. Як адзначалася раней [3], уласцівасць інтэнсіўнага росту і добрага выкарыстання корму свінні пароды гемпшыр перадаюць у спадчыну помесям. У нашых эксперыментах помесныя свінні на кантрольным адкорме растуць хутка. Масы 100 кг яны дасягаюць за 183,5 дня, сярэднясутачны прырост у іх на 9 г большы, чым у чыстапародных равеснікаў. Аднак гэтыя адрозненні знаходзяцца ў межах статыстычнай памылкі. Асабліва неабходна адзначыць, што помесі лепш выкарыстоўвалі кармы для свайго росту і развіцця. Затраты корму на 1 кг прыросту ў іх склалі 3,48 карм. адз., або на 0,38 карм. адз. менш, чым у чыстапародных равеснікаў ($P \leq 0,001$). Рудая масць гемпшыраў перадаецца помесям у спадчыну кадамінантна.

Забойны выхад як у помесяў, так і ў чыстапародных беларускіх чорна-пярэстых падсвінкаў быў высокі і практычна аднолькавы. Агульная зменлівасць забойных паказчыкаў у помесяў была некалькі больш высокай, чым у кантрольных чыстапародных равеснікаў.

Характарыстыка мясных якасцяў свіней будзе пададзена ў наступным паведамленні.

Вывады

1. Скрыжаванне беларускіх чорна-пярэстых свінаматак з кнырамі пароды гемпшыр знізіла іх рэпрадуктыўныя якасці, аднак гэтыя адрозненні знаходзяцца ў межах статыстычнай памылкі.

2. За перыяд адкорму ад 30 да 100 кг помесі інтэнсіўна раслі (іх сярэднясутачны прырост склаў 740 г), добра выкарыстоўвалі кармы (на 1 кг прыросту 3,48 карм. адз.). Адрозненні ў ва ўзросце дасягнення жывой масы 100 кг і сярэднясутачных прыростах практычна не назіралася ($P > 0,05$), аднак затраты корму на 1 кг прыросту былі меншымі на 0,48 карм. адз. ($P \leq 0,001$), чым у чыстапародных равеснікаў беларускай чорна-пярэстай пароды.

3. Адрозненні ў забойным выхадзе ў чыстапародных і помесных адкормачнікаў знаходзіліся ў межах статыстычнай памылкі.

Summary

When mating sows of black-and-white breed to boars of Hampshire breed, the litter size slightly decreases. Crossbred progeny reaches 100 kg of live weight in 183.5 days at the feed consumption rate of 3.48 F. U.

Літаратура

- Лисун Н. И. // Свиноводство. 1978. № 7. С. 13—15.
- Лисун Н. И. // Эффективность использования хряков пород джорк и гемпшир при межпородном скрещивании: Автореф. дис. ... канд. с.-х. наук. Харьков, 1984.

3. Почерняев Ф. К., Мосолов В. П., Лебедев Ю. В., Никитченко И. Н. // Разведение свиней в США. М., 1977.
4. Рокицкий П. Ф. Биологическая статистика. Мн., 1973.
5. Федоренкова Л. А., Никитенко В. М. // Экологическая генетика растений и животных. Кишинев, 1982. Ч. II. С. 279—290.
6. Бенков Б. И. // Животноведни Науки. 1979. Т. 16, № 8. С. 58—62.
7. Holmann W. et al. // Anim. Product. 1975. Vol. 21, N 3. P. 199—207.
8. Kvaril D. et al. // Livocisna Vyroba. 1978. T. 23, N 4. S. 251—257.
9. Navean I. // L'elevonn du pork. 1979. N 99. P. 43—45.
10. Young L. D. et al. // J. Anim. Sci. 1976. Vol. 42, N 5. P. 1124—1132.

БелНДІЖ

Паступій у редакцію
08.04.94